

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Publisko iepirkumu SISTĒMAS REFORMA

Mazāk birokrātijas
Maksimāla vērtība par katru ieguldīto eiro

14.08.2025.

Publiskie iepirkumi ir būtiska publiskā finansējuma daļa

Latvijā – 2024. gadā **13,6%** no IKP ieguldīti, izmantojot publisko iepirkumu sistēmu.

15,1 mljrd. €

valsts konsolidētā
budžeta izdevumi

5,5 mljrd. € + **3,7 mljrd. €** = **9,2 mljrd. €**

līgumsumma

“Rail Baltica” pamatprasmes
būvdarbi Latvijā

kopējā
līgumsumma

Publiskie iepirkumi jāīsteno iespējami efektīvākā veidā, tādējādi sasniedzot lielāko publisko līdzekļu atdevi.

Mērķis – palielināt ieguldījuma vērtību jeb “value for money”

Sistēmas uzlabojumi dod būtisku rezultātu ekonomikas izaugsmei.

Nepieciešams atgriezt iepirkumu sistēmu pie pamatmērķa

Laika gaitā ir radušies:

Sekundārie mērķi

Nacionālie uzslāņojumi

**Eiropas Savienības
regulējuma sektorālie
mērķi**

Pārmērīgs birokrātiskais regulējums, pazaudēts galvenais fokuss uz “*value for money*”.
Rezultātā izmaksu efektivitāte tiek zaudēta dažādu citu mērķu sasniegšanai.

Pēc publisko iepirkumu sistēmas reformas jāatgriežas pie:

- iepirkumu atklātības un pārredzamības;
- piegādātāju brīvas konkurences, kā arī vienlīdzīgas un taisnīgas attieksmes pret tiem;
- pasūtītāja līdzekļu efektīvas izmantošanas, uzsvaru liekot uz iepirkumu ilgtspēju.

Latvijas situācija ES kontekstā

Saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas ziņojumam –
konkurences trūkums iepirkumos ir kopējā ES problēma

Ir uzsākta ES regulējuma izvērtēšana:

- regulējuma **pārskatīšana**, t.sk. lai rastu līdzsvaru starp dažādiem mērķiem;
- procedūru un mehānismu **vienkāršošana** un atvieglošana, izvairoties no nevajadzīga administratīvā sloga pasūtītājiem un piegādātājiem (ekonomikas dalībniekiem);
- publiskā iepirkuma stratēģiskās lomas **stiprināšana**;
- uzraudzības rīku **uzlabošana**, lai sekmīgāk nodrošinātu analīzi.

Saskaņā ar OECD pētījumiem iepirkumu sistēmas racionalizācija var nodrošināt būtisku izdevumu ietaupījumu – **~7%** atkarībā no konkrētās valsts pieejas un reformas apjoma.

Iepirkumu reformas darba grupa – *pārstāvniecība no politikas veidotājiem, uzraudzības, pasūtītājiem un piegādātājiem*

Politikas veidotāji un uzraugošās iestādes

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības birojs

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

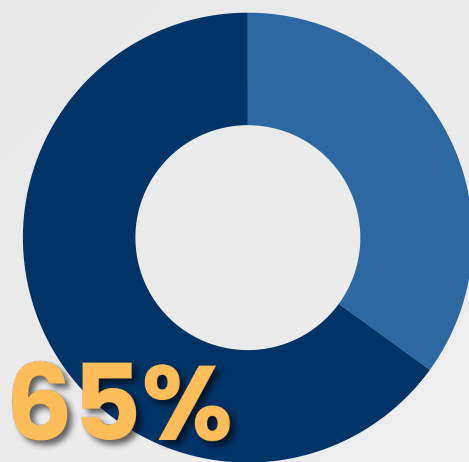
Konkurences padome

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Darba grupā pārstāvētais iepirkumu apjoms

Iepirkumu summas

Pasūtītāji

RĪGAS DOME

Liepāja

RĪGAS TEHNISKĀ
UNIVERSITĀTE

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

Latvenergo

LATVIJAS
VALSTS CEĻI

ST

VALSTS NEKUSTAMIE
ĪPAŠUMI

Latvijas Pašvaldību
savienība

Iekšlietu ministrija

Aizsardzības ministrija

Valsts digitālās
attīstības aģentūra

Piegādātājus pārstāvošās organizācijas

LTRK

LATVIJAS BRĪVO
AROBIEDRĪBU
SAVIENĪBA

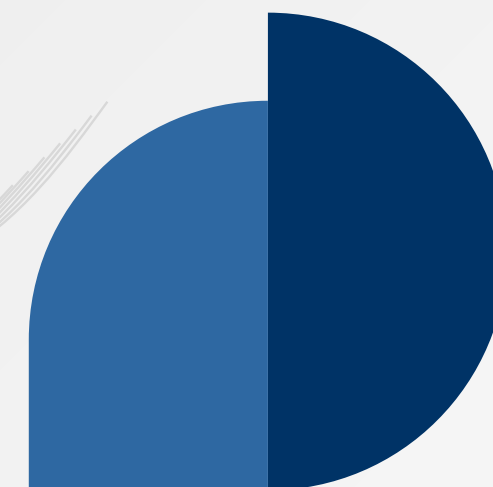
FOREIGN INVESTORS
COUNCIL IN LATVIA

LATVIJAS DARBA DEVĒJU KONFEDERĀCIJA

Kā publiskajos iepirkumos nodrošināt maksimālu vērtību par katru ieguldīto eiro:

darba grupas analīze un rīcības virzieni

Mērķi:

1. Labās prakses apmaiņa un apkopošana publiskajos iepirkumos

Identificēt labās prakses piemērus efektīvai iepirkumu procesa organizēšanai, šķēršļus augstāka efektivitātes līmeņa panākšanai

» Priekšlikumi iepirkumu procesa efektivitātes paaugstināšanai

2. Publiskā iepirkuma rezultāta un finanšu efektivitāte

Vērtēt iepirkuma rezultāta un finanšu efektivitāti jeb *“value for money”*

» Labās prakses piemēri efektīvai iepirkuma organizēšanai

3. Iespējas publisko iepirkumu procesa pilnveidošanai

Vērtēt publiskā iepirkuma procesu uzlabošanas iespējas

» Priekšlikumi normatīvo aktu grozījumiem

6 darba grupas sanāksmes:

- kā palielināt vērtību par samaksāto cenu jeb *“value for money”*;
- konkurences nodrošināšana;
- izdevumu (iepirkumu) plānošana;
- centralizācijas iespējas;
- tehnoloģiskie risinājumi.

Labās prakses piemēri:

**“Latvijas Valsts ceļi”
valdes priekšsēdētājs
Mārtiņš Lazdovskis**

Mūsu pieredzē iepirkuma **efektivitātes** atslēga slēpjas standartizētās pieejās standartizētām lietām.

**Rīgas domes Centrālās
administrācijas Iepirkumu
pārvaldes vadītāja
Una Skrastiņa**

Iepirkumu **centralizācija** ļauj
paātrināt procesus, efektīvāk plānot
budžetu un veicināt konkurenci,
nodrošinot ieguvumus gan
pašvaldībai, gan sabiedrībai.

**Rīgas Tehniskās universitātes
administratīvais direktors
Juris Iljins**

Šo sarunu rezultātā mēs nonāksim pie
priekšlikumiem un datos balstītiem
lēmumiem, lai mēs būtu starp
iepirkumu līderiem un šis process
būtu **ērts, elastīgs** un visiem
piemērojams.

Labās prakses piemēri:

"Valsts Nekustamie īpašumi" valdes priekšsēdētājs Renārs Griškevičs

VNĪ nodrošina dinamisko iepirkumu sistēmu centralizētam elektroenerģijas iepirkumam, kas ļauj iegādāties elektrību par konkurētspējīgām cenām, samazina iepirkuma laiku un mazina pārsūdzību riskus.

Latvijas Drošības un aizsardzības
industriju federācija

Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācijas valdes priekšsēdētāja Elīna Egle

Ļoti svarīgs jautājums, par kuru mums ir jāpadomā – kā ar publiskiem iepirkumiem mēs veicinām mūsu valsts ekonomisko drošību?

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas Juridiskās un iepirkumu daļas vadītāja vietniece Ārija Vecmane

Ja iepirkums ir daļa no lielāka projekta, mēs iesaistām arī slimnīcas valdi, kam ir ļoti liela nozīme tam, lai process izdotos.

Nepietiekama konkurence, zema elastība un nepietiekami attīstīti IT risinājumi – galvenie izaicinājumi, kas kavē iepirkumu sistēmas efektivitāti

- **Konkurences trūkums** – augstas ieejas barjeras daļībai publiskajā iepirkumā.
- **Regulējuma sarežģītība** – nav iespējama elastīga rīcība + nepietiekama iepirkumu veicēju kompetence.
- Nošķirti pārvaldītas un nesavietotas IT sistēmas – **administratīvais slogs**.

Nepieciešamas iepirkumu sistēmas izmaiņas, kas:

- nodrošinātu elastīgāku, t.sk. ātrāku, iepirkumu procesu;
- palielinātu iepirkumu efektivitāti (iegādāties saimnieciski izdevīgāko precī, pakalpojumu vai būvdarbus un panākot budžeta izdevumu efektīvāku izlietojumu);
- sekmētu piegādātāju konkurenci iepirkumos;
- saglabātu/nodrošinātu atklātumu;
- stiprinātu pasūtītāju kompetenci.

Centralizācijas un efektivitātes izaicinājums –

liels pasūtītāju skaits, bet tikai daži veido iepirkumu sistēmas kodolu

Pasūtītāju skaits un kopējā līgumu vērtība atkarībā no to juridiskā tipa (2024. gada dati)

*atvasinātas juridiskas personas, biedrības, nodibinājumi

~ **609** pasūtītāji

no kopējās līgumsummas nodrošina

80 pasūtītāji

pusei no pasūtītājiem gadā

< **20** līgumi

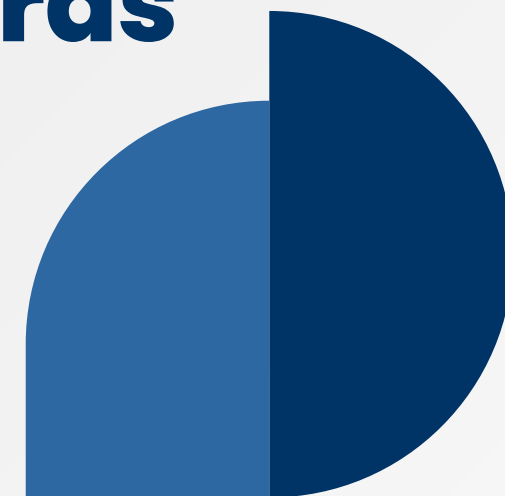
1 milj. € kopējā līgumcena

Finansiāli būtiskākie iepirkumi – virssliekšņa* līmenī, lielākā administratīvā slodze – zemsliekšņa** procedūrās

Lielākais iepirkumu apjoms 2024. gadā – tika piemērotas ES procedūras

Lielākais izsludināto iepirkumu skaits – zemsliekšņa jeb nacionālā regulējuma ietvaros

Kopējā līgumsumma pēc līgumcenu sliekšņa

~ 70%	3 459 Virssliekšņa procedūra	8,6 miljardi €
	3 069 Zemsliekšņa procedūra	440 miljoni €
	4 895 PIL 9. panta iepirkums	114 miljoni €

***Virssliekšņa iepirkumi (ES līmenis)** – no 143 000 € (preces, pakalpojumi), no 5 538 000 € (būvdarbi)

****Zemsliekšņa iepirkumi (nacionālais līmenis)** – no 10 000 € (preces, pakalpojumi), no 20 000 € (būvdarbi) līdz ES līmenim

Katrs ceturtais iepirkums – ar vienu pretendentu, katrs piektais – pārtraukts

(2024. gada dati)

Rādītāji prasa izlēmīgu rīcību

» **25,2% iepirkumu – pieteicies tikai viens pretendents**

» **2,4% no uzņēmēju skaita uzvar iepirkumos**

Aktīvo uzņēmumu skaits uz 25.07.2025. – **182 213**

» **19,8% iepirkumu – pārtraukti/izbeigti**

* Pārtrauktās/izbeigtās iepirkumu daļas no kopējā rezultātu paziņojumu iepirkumu daļu skaita

**Darba grupas
vienbalsīgs lēmums
par strukturālām
reformām kā
vienīgo ceļu uz
efektīvu un elastīgu
iepirkumu
sistēmu**

**Strukturāla
reforma**

- » Maksimāla elastība, fokusējoties uz iepirkumu pamatmērķiem;
- » Uzraudzība caur datu analītiku un KPI.

**Esošās sistēmas
saglabāšana**

- » Prioritāru precizējumu un vienkāršojumu veikšana.

Iepirkumu procedūru piemērošana atbilstoši kopējiem ES noteikumiem

Sistēmas izmaiņas:

Mazāk birokrātijas – būs tikai ES regulējums

Preces, pakalpojumi: **no 10 000 €**

Būvdarbi: **no 20 000 €**

Dati no iepirkumu paziņojumiem

PIL: 10 000 € (preces, pakalpojumi),
20 000 € (būvdarbi)

SPSIL: 443 000 € (preces, pakalpojumi),
5 538 000 € (būvdarbi)

Preces, pakalpojumi: **no 143 000 €**

Būvdarbi: **no 5 538 000 €**

Datu nodrošināšana par iepirkumiem no 0 €:

- iepirkumu plāni
- informācija par noslēgtajiem līgumiem
- informācija par faktisko izpildi

IUB nosaka un pārbauda kopējos sistēmas rādītājus/ datus

+ datu pieejamības nodrošināšana
+ references cenas

Elastīgi noteikumi

Sistēmas izmaiņas:

Pārskatīti pretendentu izslēgšanas noteikumi

Obligātie izslēgšanas iemesli, t.sk. izslēgšana pie neizpildītām saistībām nodokļu jomā **≥ 150 €**.

Apakšuzņēmēju pārbaude, ja veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība **≥ 10 000 €**.

Plašāka elastība izslēgšanas iemeslu piemērošanai (daļu no izslēgšanas iemesliem iespējams piemērot pēc pasūtītāja izvēles).

Iespēja nokārtot neizpildītās saistības nodokļu jomā.

Paredzēta visu apakšuzņēmēju pārbaudes iespēja (vairs nav kā pienākums).

“A reitinga” sistēmas piemērošana

Ilgspējas principu īstenošana (t.sk. zaļie publiskie iepirkumi, sociālie iepirkumi, inovatīvie iepirkumi)

MK noteikumi par zaļā publiskā iepirkuma prasību ievērošanu precēm, pakalpojumiem un būvdarbiem.

Regulējuma principu līmenī noteikta ilgtspējīgu iepirkumu īstenošana.

MK var noteikt kompetences centrus, lai īstenotu ilgtspējas principus, attīstītu iepirkumu standartizāciju un centralizāciju noteiktās jomās.

Efektīvāka iepirkumu sistēma

Sistēmas izmaiņas:

Iepirkumu institucionālās arhitektūras izmaiņas

IUB – Publikāciju vadības sistēma
VDAA – Elektronisko iepirkumu sistēma

IUB vienoti uztur un attīsta abas sistēmas
(ilgtermiņā – viena sistēma)

Iepirkumu centralizācija

MK noteiktas centralizēti iepērkamās
preču un pakalpojumu grupas

Pašvaldības centralizēti vada iepirkumu sistēmu,
t.sk. sagatavo iepirkumu plānus, sniedz informāciju
par iepirkumiem.

MK noteiktas centralizēti iepērkamās preču un
pakalpojumu grupas (papildus apsverami –
apdrošināšana, autotransports, mobilie sakari)
+ izvērtēt iespēju noteikt maksu par iepirkumu
pakalpojumu, ko sniedz kapitālsabiedrība.

Uzraudzību plānots **stiprināt** ar efektivitātes rādītājiem (KPI)

IUB veidos/uzturēs:

- datubāzi ar references cenām
- apjomīgāku datu analītiku

Tiks uzraudzīta pasūtītāju prakse, ņemot vērā pasūtītāju efektivitātes rādītājus pret iepirkumu indikatoriem, ko izmanto kopumā ES:

- konkurences līmenis iepirkumos;
- lēmumu pieņemšanas ātrums;
- iepirkumu efektivitāte.

Reforma sniedz ieguvumus **visos** līmeņos:

*rīcībspēja pasūtītājiem, iespējas uzņēmējiem,
pārskatāmība sabiedrībai*

Mazāk birokrātijas

- noteikti **2** obligāti kandidātu un pretendentu izslēgšanas noteikumi (iepriekš – 12)

Procesa paātrināšana

- par ~ **25%** īsāks iepirkuma procedūras ilgums

Publisko iepirkumu izdevumu potenciālais ietaupījums

- OECD praksē ~ **7%**, nacionālais ietaupījums – no **2%** līdz **4%**

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības
birojs

PALDIES

PAR UZMANĪBU

14.08.2025.

Finanšu ministrija

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Publisko iepirkumu SISTĒMAS REFORMA

Mazāk birokrātijas
Maksimāla vērtība par katru ieguldīto eiro

14.08.2025.

